

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/111/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314204937
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8314204937.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Zlady Simkovej v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., Politických vezňu 1272/21, Nové Mesto, Praha 1, Česká republika, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., advokátska kancelária, Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanému U. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, F., zastúpenému JUDr. Valériou Brečkovou, advokátkou, AK Daľkovská 470/14, Snina, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42 309 166, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, o zaplatenie 708,19 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 6C/32/2014-108 zo dňa 26.11.2015 a o čiastočnom späťvzatí žaloby žalobcom taktó

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne. V tejto časti z r u š u j e rozsudok a konanie z a s t a v u j e .

Vo zvyšku p o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalobcovi.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobcu zamietol. Pripustil vstup Združenia spotrebiteľov Slovenska - o.z. IČO: 42 309 166, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Žalobcovi uložil povinnosť uhradiť žalovanému trovy konania vo výške 281,59 Eur, na adresu právnej zástupkyne žalovaného v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žalobcovi uložil povinnosť uhradiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, vo výške 143,62 Eur, na adresu právneho zástupcu vedľajšieho účastníka, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Súd prvej inštancie zdôraznil, že predmetom konania je spor zo zmenky, ktorú žalobca predložil ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku. Táto zmenka zabezpečuje splnenie záväzku žalovanej zo zmluvy o úvere, ktorú uzatvorila so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľom. Je známe z rozhodovacej činnosti súdu, že táto spoločnosť vykonáva poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, preto považoval veriteľa za dodávateľa a žalovanú za spotrebiteľa, keď vec správne posúdil v súlade s § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka v nadväznosti na ust. Zákona č. 191/1950 Zb. Zistil, že uzavretie spotrebiteľskej zmluvy bolo podmienené podpisom zmenky na strane spotrebiteľa, čo vyplýva z rovnakého dátumu zmenky a úverovej spotrebiteľskej zmluvy a článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. V momente uzatvárania zmluvy obsahovou náležitosťou zmluvy bola povinnosť dohodnúť sa na vypísaní zmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok ako podmienky poskytnutia úveru. Táto podmienka je neprijateľná zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 2

OZ, pretože nie je individuálne so spotrebiteľom dojednaná, tvorila neoddeliteľnú súčasť formulárovej úverovej zmluvy - všeobecných podmienok a bez jej podpisu by spotrebiteľ nedostal úver, preto podmieňovala uzavretie zmluvy, poskytnutie úveru a spotrebiteľ obsah úverovej zmluvy a článok 17 všeobecných podmienok ovplyvniť nemohol. Dojednanie v článku 17 všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. a) OZ, lebo spotrebiteľ nemal možnosť sa s týmto ustanovením oboznámiť pred uzavretím spotrebiteľskej zmluvy. Dohoda o vyplňovacom práva zmenky je podľa súdu prvej inštancie neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. j) Občianskeho zákonníka, pretože výška úveru (dlhu) a úroku mala byť takto určená až v čase splnenia, v tomto prípade splatnosti úveru, kedy vzniklo veriteľovi právo vypísať zmenkovú sumu a splatnosť zmenkového úroku podľa článku 17 všeobecných podmienok. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrh žalobcu na zaplatenie z nárokov zo zmenky zamietol. Výrok o pripustení vedľajšieho účastníka v konaní odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016. Námietku žalobcu o neprípustnosti vedľajšieho účastníka považoval za nedôvodnú. Tento je oprávnený vystupovať v konaní na základe zákonného splnomocnenia zo zákona o ochrane spotrebiteľa a to bez konkretizácie svojho hmotnoprávneho záujmu na výsledku konania. Tým sa zabezpečuje aj smernicou EÚ požadovaná reálna a nielen formálna rovnosť účastníkov v spotrebiteľských veciach, čo je zmyslom a cieľom spotrebiteľského práva EÚ a SR. Podmienky na vstup vedľajšieho účastníka v čase jeho vstupu boli splnené. Preto súd prvej inštancie pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného. Zároveň poukázal na rovnaký právny názor odvolacieho súdu v niekoľkých veciach, okrem iného aj v uznesení Krajského súdu v Prešove vo veci sp.zn. 5Co/156/2015 a 5Co/162/2015 a iných. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. účinného do 30.06.2016. Keďže žalovaný bol v konaní úspešný v celom rozsahu, súd mu priznal právo na náhradu trov konania, pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia. Právnej zástupkyňi súd priznal odmenu za 4 úkony právnej pomoci /príprava a prevzatie veci dňa 27.03.2015, písomné vyjadrenie k veci dňa 29.07.2015, ďalšia porada s klientom dňa 30.07.2015, účasť na pojednávaní dňa 26.11.2015/. 1 úkon má hodnotu 51,45 Eur. Bola priznaná náhrada za 3 takéto úkony a za úkon - ďalšia porada s klientom, bola priznaná odmena vo výške 1 úkonu, t. j. 25,72 Eur. Spolu tak náhrada za tieto úkony bola priznaná vo výške 180,07 Eur. Tiež bol priznaný režijný paušál vo výške 8,39 Eur za 1 úkon, spolu za 4 úkony vo výške 33,56 Eur. Bola priznaná aj náhrada za stratu času za cestu zo Sniny do Humenného a späť, dve začaté polhodiny, 1 polhodina 13,98 Eur, spolu 27,96 Eur a náhrada za finančnú účasť žalovaného podľa rozhodnutia Centra právnej pomoci - kancelária Humenné z 11.03.2015 vo výške 40,- Eur. Spolu tak bola žalovanému priznaná náhrada trov konania vo výške 281,59 Eur, vypočítaná podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z. Vedľajšiemu účastníkovi súd priznal právo na náhradu trov konania, pretože vystupoval na strane účastníka, ktorý bol v konaní úspešný. Ide o účelne vynaložené trovy konania, lebo vedľajší účastník si plní svoje povinnosti (ochrana spotrebiteľa) vyplývajúce priamo z vyššie uvedených právnych predpisov SR a EÚ. Tým zabezpečuje nielen teoretickú, ale aj faktickú a reálnu rovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov. Trovy vedľajšieho účastníka predstavujú trovy právneho zastúpenia vo výške 143,62 Eur za 2 úkony právnej pomoci /príprava a prevzatie veci a písomné vyjadrenie k veci/, 1 úkon vo výške 51,45 Eur. Ku každému úkonu patrí režijný paušál vo výške 8,39 Eur. Keďže právny zástupca vedľajšieho účastníka je platcom DPH patrí mu aj náhrada vo výške 20 % za DPH. Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka je vo výške 143,62 Eur, vypočítaná v súlade s Vyhl. č. 655/2004 Z. z.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žalobe bolo vyhovené a zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania. Nesúhlasí tiež s pripustením vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Má za to, že len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania nemôže automaticky zakladať právo vedľajšieho účastníka na účasť v konaní a takisto osoba, popri ktorej vstúpil do konania s takýmto úkonom súhlasí. Tieto podmienky splnené neboli, je na mieste vyžadovať súhlas spotrebiteľa s takýmto vstupom do konania, čím by sa zabránilo porušovaniu jeho ústavných práv. V prípade, ak vedľajší účastník súhlas žalovaného k návrhu na pristúpenie nepredložil, je potrebné, aby súd na oznámenie o vstupe do konania neprihliadal a pokračoval v konaní bez vedľajšieho účastníka.

4. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, že vo veci vykonal dokazovanie okrem iného oboznámením sa s úverovou zmluvou, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca a podľa dostupných informácií ani žalovaný však dokazovanie úverovou zmluvou, exekučným spisom, či ďalšími listinnými dôkazmi nenavrholi. Zároveň žalobca poukázal na ust. § 120 Občianskeho súdneho poriadku účinného do

30.06.2016 s tým, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávacom zásadou, čo znamená, že súd vychádzal len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonával len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže spája všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného žiadne námietky neboli, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd prvej inštancie navyše vychádzal podľa neho z nesporných skutočností. Súd za nesporné považoval to, že žalovaný zo spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., uzatvoril zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzatvoril zmluvu ako spotrebiteľ. Tieto údaje údajne nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Tieto skutočnosti nemožno považovať za nesporné. Žalovaný ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili, a preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Súd prvej inštancie dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva EÚ. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom reakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd sa aplikáciu príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Zb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Vzhľadom na úplnú samostatnosť a nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o platnú zmenku, nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný. Nikto okrem súdu netvrdil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver, a teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou a nikto túto skutočnosť v konaní nepreukázal. Napriek tomu z tejto skutočnosti súd pri rozhodovaní vychádzal. Súd ďalej dospel k záveru, že dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne je v rozpore s dobrými mravmi, a teda v tejto časti považuje zmenku za čiastočne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. Zmenku však vystavil žalovaný. Túto dobrovoľne podpísal, išlo o prejav jeho slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola mu známa v čase vystavenia zmenky. Žalovaný mal teda vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku je 0,25 % denne a s týmto aj súhlasil. Je potrebné poukázať predovšetkým na nespornosť záväzku žalovaného za zmenku zaplatiť. Na podporu svojich tvrdení žalobca poukazuje na viaceré rozhodnutia súdov v pôsobnosti SR a v zmysle týchto dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

5. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v ust. § 379 a § 381 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej C.s.p.), bez nariadenia pojednávania s tým, že oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu dňa 02.09.2016 a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. Nie je možné stotožniť sa s argumentáciou spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov. V prejednanom spore predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na žalobcu sídliaceho v Českej republike, ktorý následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 z 11.7.2007. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Žalobca začne konanie vyplnením príslušného tlačiva a jeho zaslaním na súd. Pokiaľ by súd nemal na základe vyplneného tlačiva k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, môže žalobcu vyzvať k doplneniu tlačiva a na iné úkony tiež použitím príslušného tlačiva. Znenie Čl. 4 Nariadenia môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky ako príslušné tlačivá a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Takýto výklad je ale nesprávny. Cieľom Nariadenia č. 861/2007 totiž nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo

čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Z Čl. 8 a 9 uvedeného nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie pokiaľ to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa tohto nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi za predpokladu ak nie je ustanovené inak procesným právom členského štátu v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva v Čl. 19 Nariadenia č. 861/2007.

7. Občiansky súdny poriadok v znení do 30.06.2016 v ustanovení § 120 upravuje dôkaznú povinnosť. Ustanovenie § 120 ods. 1 O.s.p. umožňuje súdu výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade žalobcom predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu žalobcu. Za takejto situácie súd prvého stupňa musel z úradnej povinnosti skúmať, či medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným došlo k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo nie.

8. Súčasťou exekučného spisu je aj zmluva o úvere zo dňa 26.11.2008, ktorá má rovnaké číslo, ako je číslo uvedené na zmenke a bola uzatvorená v ten istý deň, ako je uvedený deň vystavenia zmenky. V zmluve je uvedená výška úveru, výška poplatku za poskytnutie úveru, celková suma, ktorú má dlžník zaplatiť a údaj o splátkach. Zmluva neobsahuje údaj o výške úroku, ani údaj o RPMN. K predmetnej zmluve boli pripojené všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré v článku 17 obsahujú dohodu o vyplnení zmenky s nasledovným textom: „na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky /ďalej aj ako vystaviteľ/ vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi / ďalej aj ako remitent/ vystavil veriteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh“.

9. Z obsahu exekučného spisu ďalej vyplýva, že exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok. Žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola súdom zamietnutá a uznesenie bolo potvrdené krajským súdom.

10. Žalovaný vo svojej výpovedi pred súdom uviedol, že v roku 2008 mal oprávnenie na vykonávanie živnosti, ale len z toho dôvodu, že to bolo podmienkou pre vykonávanie prác pre spoločnosti Martoš Steel, kde nebolo možné uzatvoriť riadnu pracovnú zmluvu. Nevyplácaním faktúr sa žalovaný dostal do finančnej tiesne a preto sa obrátil na spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá mu poskytla úver. Zmluva, ktorá je zabezpečená zmenkou, ktorá je predmetom sporu nebola prvou zmluvou so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ. Predtým bola uzatvorená iná zmluva, ktorú žalovaný nesplácal a pohľadávka bola vyrovnaná tak, že mu bola poskytnutá ďalšia úverová zmluva a finančné prostriedky z nej pokryli náklady pôvodnej zmluvy a ešte sa zvýšil poplatok. Žalovaný pred súdom potvrdil, že prostriedky z úveru nikdy nepoužil pre účely podnikania, ale len na pokrytie nákladov v domácnosti, lebo rodina nemala z čoho žiť. Všetky údaje v úverovej zmluve vyplňal pracovník POHOTOVOSTI a dal mu podpísať hotové papiere. Žalovaný uviedol, že nevie kedy podpísal zmenku, lebo ani nevie, čo zmenka je a na čo slúži. Žiadne vysvetlenie ohľadne zmenky nedostal a ani nemal možnosť odmietnuť zabezpečenie poskytnutého úveru zmenkou, pretože o nej nevedel. Išlo len o preklopenie jedného úveru ďalším úverom, kedy mu ani neboli vyplácané finančné prostriedky, len jedna úverová zmluva nahradila druhú a zvýšili sa poplatky.

11. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred prepravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku spĺňa. Právny predchodca žalobcu mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania bolo preukázané, že úver neposkytol žalovanému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, ale na pokrytie nákladov v domácnosti. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy

dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

12. Odvolací súd nesúhlasí ani s tvrdením žalobcu, že pri rozhodovaní o uplatnenom nároku sa malo vychádzať jedine z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia Čl. 10 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na Čl. 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offo skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky je neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhaní pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Spotrebiteľovi samozrejme aj v takejto situácii ostáva možnosť uspokojiť veriteľa (nadobúdateľa indosovanej zmenky) a následne ho žalovať o náhradu škody, ale v zmysle ustanovenia § 17 zákona č. 191/1950 Zb., by spotrebiteľ musel v takomto prípade dokázať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Dokázať takúto skutočnosť samozrejme nie je nemožné, avšak dokazovanie tejto skutočnosti neprimerane sťažuje situáciu spotrebiteľa. Navyše je zřejmé, že takáto požiadavka nie je v súlade s právom únie, keďže ochrana spotrebiteľa v zásade nie je závislá od zavinenia veriteľa.

13. Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z.. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške max. 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

14. Vyššie uvedené ustanovenie teda výslovne zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka so zákonnými limitmi obmedzujúcimi výšku zmenkovej sumy. Právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval. Zmenka vystavená v rozpore s právnym predpisom predstavuje neplatný právny úkon podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

15. Pokiaľ ide o dohodu o vyplňovacom práve zmenky, táto ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre žalovaného nevyplývajú. Žalobca a ani jeho právny predchodca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôžu zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedľuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovať v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

16. Okrem toho vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, si žalovaný bez akýchkoľvek pochybností zhoršil svoje zmluvné postavenie. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke nezohľadňujúce právne predpisy na ochranu spotrebiteľa odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto je absolútne neplatné podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

17. Rovnako nedôvodnou je odvolacia námietka žalobcu poukazujúceho na nesprávny postup súdu prvej inštancie, pokiaľ pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania.

18. Podľa ust. § 25 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa združenie môže podať návrh na vydanie predbežného opatrenia podľa § 21 ods. 1 orgánu dozoru alebo návrh na začatie konania na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov, a to vrátane konania vo veci ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, alebo môže byť účastníkom konania a) ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti alebo b) je uvedené v zozname oprávnených osôb vedenom Európskou komisiou (ďalej len "zoznam oprávnených osôb"), bez toho, aby bolo dotknuté právo súdu preskúmať, či je tento subjekt oprávnený v danom prípade podať návrh na začatie konania.

19. Podľa ust. § 25 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa združenie podľa odseku 1 môže na základe plnomocenstva zastupovať spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi o uplatňovaní jeho práv vrátane náhrady ujmy spôsobenej porušením práv spotrebiteľa.

20. Podľa ust. § 52 ods. 3 O.s.p., dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

21. Podľa ust. § 52 ods. 4 O.s.p., spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

22. Z ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. účinného do 30.06.2016 vyplýva, že vedľajší účastník (vrátane právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu) môže do konania vstúpiť z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Vedľajší účastník je teda procesne samostatný, čo vyplýva aj z § 93 ods. 4 O.s.p.. Ak účastník, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje, vyjadrí nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania alebo s ďalším trvaním pôsobenia vedľajšieho účastníka v súdnom konaní, ide o návrh na vyriešenie prípustnosti vedľajšieho účasti a súd sa ním bude zaoberať po podaní takéhoto návrhu zo strany účastníka.

23. Odvolací súd poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (PL. ÚS 1/2014), v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky poukázal na to, že je potrebné pripomenúť aj záväzky Slovenskej republiky plynúce z práva Európskej únie, konkrétne Smernice Rady č. 93/13/EHS, v úvodnej

časti ktorej Rada Európskych spoločenstiev deklaruje, že osoby a organizácie, ktoré majú oprávnený záujem na tejto záležitosti, musia mať prostriedky na podanie podnetu na začatie postupov týkajúcich sa zmluvných podmienok navrhovaných pre všeobecné uplatňovanie v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi a najmä nekalých podmienok buď pred súdom alebo správnym orgánom príslušným na rozhodnutie sťažnosti alebo na podanie návrhu na začatie príslušných súdnych konaní. S prihliadnutím na uvedené považoval Ústavný súd SR za odôvodnenú existenciu verejného záujmu na rozšírení okruhu subjektov, ktoré sa môžu stať vedľajšími účastníkmi súdneho konania, aj o právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práva podľa osobitného predpisu, ktoré sami o sebe nemajú právny záujem na výsledku konania, svoju činnosť však vykonávajú v záujme ochrany práv niektorého z účastníkov konania alebo tretích osôb (napr. spotrebiteľov), ktorí sa pri ochrane svojich práv nachádzajú oproti druhej strane sporu spravidla v nevýhodnejšom postavení.

24. Odvolací súd súhlasí s právnym názorom, že aj vtedy, keď vstup do konania iniciuje samotný vedľajší účastník, majú účastníci právo vyjadriť sa k jeho úkonu, ktorým prejavil, že vstupuje do konania, a prípadne namietat' neprípustnosť tohto vstupu.

25. Podľa bodu 50 uznesenia Súdneho dvora zo dňa 16.11.2010 vo veci C-76/10 (Pohotovosť s.r.o. proti Ivetě Korčkovskej), „Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok Asturcom Telecomunicaciones, bod 52). Podľa názoru odvolacieho súdu nie je vo všeobecnom záujme, ak by sa mala spotrebiteľovi odoprieť možnosť poskytnutie ochrany podľa článku 6 smernice Rady 93/13/EHS na to špecializovanými subjektmi.

26. Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 05.02.2013, sp. zn. 3 Cdo 188/2012 jasne vyplýva záver, že absencia výslovného nesúhlasu účastníka konania, na ktorého strane by mal vystupovať, nebráni naplneniu samotného účelu jeho účasti ako vedľajšieho účastníka v konaní. V tomto prípade preto súhlas odporcu so vstupom do konania za účinnosti právnej úpravy v čase vstupu vedľajšieho účastníka ani nebol potrebný, nakoľko vedľajší účastník vstúpil do konania dňa 14.08.2014. Súd prvej inštancie si zároveň splnil oznamovacia povinnosť o vstupe vedľajšieho účastníka do konania a žalovaný s takýmto postupom nevyjadril nesúhlas, ale pripojil sa na pojednávaní dňa 26.11.2015 k námietkam vedľajšieho účastníka čo do možného bezdôvodného obohatenia.

27. Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (napr. rozsudky ESLP Ankerl v. Švajčiarsko, 1996 - V, s. 1567, Helle v. Fínsko, 1997 - VIII., s. 2928 a pod.).

28. Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, teda zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa využíva na cezhraničné spory obhajované ako aj neobhajované, čo vyplýva z čl. 5 ods. 1 nariadenia, v zmysle ktorého môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá z procesných strán. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená.

29. Podľa ust. § 470 ods.1 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa ods.2 právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V danom prípade súd rozhodol za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016. Preto odvolací súd vo veci rozhodoval podľa Civilného sporového poriadku s prihliadnutím na zachovanie právnych účinkov úkonov, ktoré boli urobené do 01.07.2016.

30. Po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie avšak pred nadobudnutím právoplatnosti predmetného rozsudku žalobca vzal žalobcu späť v časti zmenkového úroku v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne. S ohľadom na uvedený procesný úkon žalobcu odvolací súd späťvzatie žaloby v zmysle

ust. § 370 ods. 1, 2 C. s. p. v tejto časti pripustil, rozsudok čiastočne zrušil a konanie zastavil z dôvodu, že žalovaný so späťvzatím žaloby v tejto časti nevyjadril nesúhlas.

31. Vo zvyšku odvolací súd rozsudok z dôvodu, že súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách konania tak žalovaného, ako aj vedľajšieho účastníka a zásadné námietky k výške trov nevyjadril žalobca ani vo svojom odvolaní, ako vecne správny potvrdil postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 C. s. p.

32. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnutí podľa ust. § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C. s. p. Žalovanému v štádiu odvolacieho konania vznikli trovy, tak ako si ich vyčíslil na č. l. 161 spisu. Preto mu boli priznané trovy odvolacieho konania podľa jeho pomeru úspechu vo veci vo vzťahu k odvolaniu, keď bol úspešný v rozsahu 100 %, pretože aj späťvzatie žaloby v časti zaviniť žalobca (§ 256 ods. 1 C. s. p.). Trovy mu boli priznané vo vzťahu k neúspešnému žalobcovi.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).